

Paikallis-
yhdistysten ja
piirien
käyttöön

Perussuomalaisten KUNTAVALIOPAS

*****
2021

Sisältö

LUKIJALLE	5	Ehdokashankinta	19
VAALEJA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ ..	7	Kunnallinen vaaliohjelma	20
Äänioikeus ja vaalikelpoisuus	8	Vaalimateriaalit	20
Tärkeät päivämäärät	9	Yhdistyksen ja piirijärjestön kotisivut	21
Viralliset paperit ja lomakkeet	10	Sosiaalinen media vaalikampanjassa	21
Yhdistyksen täytettävä lomakkeet	10	Vaalikoneet	21
Viralliset kunnan vaalitoimielimet	11	KAMPANJOINTI	23
Vaalirahoitus	12	Perussuomalaiset torilla	24
Mainosten maksajan ilmoittaminen	13	Tapahtumien ennakkovalmistelu on tärkeää	24
YHDISTYSTEN JA PIIRIJÄRJESTÖJEN, TOIMINTA VAALIEN ALLA	15	Tärpejä vaalitulaisuuksiin	25
Erilaisia toimihenkilövalintoja yhdistyksissä ja piireissä	15	Kampanjointia kalkkiviivoille saakka	27
Vaalipäällikön yleiset tehtävät piirissä ja yhdistyksissä	15	VAALIEN JÄLKEEN	29
Vaaliasiamies	16	Valtuustoryhmän muodostaminen	29
Vaalityökaluvastaava	16	Tekninen vaaliliitto	31
Ehdokkaiden valokuvat	16	Ylikunnalliset luottamuspaikat	33
Kuntakohtaiset ehdokasjulistet	17	Uuden valtuustokauden aloittaminen	33
Puolueen vaalityökalu	18	Liitteet:	
Piirijärjestöjen tehtävät kuntavaaleissa	18	Suhteellisten vaalien taulukko	34
		Luottamuspaikkojen minimimäärät	35

Simo Grönroos,
Puoluesihteeri

Lukijalle

Viime eduskuntavaalit osoittivat jälleen kerran sen, että suomalaiset haluavat muutosta maan politiikkaan. Vaaleissa jäimme niukasti toiselle sijalle, mutta olemme lunastaneet roolimme johtavana oppositiopuolueena.

Seuraavana tavoitteena perussuomalaisella kansanliikkeellä on nousta myös merkittäväksi kuntapuolueeksi ja palauttaa terve järki takaisin kuntien ja kaupunkien päätöksentekoon. Paikka tälle on huhtikuussa 2021, jolloin pidetään seuraavat kuntavaalit.

Valtakunnan tasolla puolueellamme on erittäin suuri kannatus. Kannatus pysyy niin kauan, kuin lunastamme sen joka päivä uudestaan, puolustamalla politiikassa Suomen ja suomalaisten etua.

Valtakunnan tason kannatus ei kuitenkaan realisoidu valtuutetuiksi, ilman kattavia listoja joka kunnassa. Ehdokaslistojen kokoaminen onkin työläs tehtävä, johon tarvitaan koko kentän panosta.

Keväällä 2020 puhjennut virusepidemia on laittanut koko maan ja maailman sekaisin. Tämä on häirinnyt myös ehdokasasettelua, mutta pyritään tekemään parhaamme tilanteesta huolimatta.

Koronakriisi ei helpota yhtään kuntien jo ennestään heikkoa taloudellista tilannetta, vaan luo myös kuntatalouden taivaalle todella synkiä pilviä. Nyt jos koskaan onkin tärkeää, että kuntiin saadaan runsaasti perussuomalaisia päättäjiä, jotka osaavat laittaa asiat tärkeysjärjestykseen, sillä näkyvissä kunta- ja kuntapuolellakaan ei ole kuin niukkuuden jakamista.

Tässä oppaassa tarjoamme perustiedot kunta- ja paikallisyhdistysten toimijoille. Ilman teidän tärkeää työtänne, ei kuntavaalien käyminen olisi mahdollista.

Nyt on aika kääriä hihat, kerätä ehdokkaat ja voittaa vaalit!

*Simo Grönroos
Puoluesihteeri*

Jussi Halla-aho,
Puheenjohtaja

Vaaleja koskeva lainsäädäntö

Seuraavat kuntavaalit järjestetään 18.4.2021 ja valtuuston toimikausi alkaa 1.6.2021.

Kuntavaaleissa valitaan valtuutetut kuntien valtuustoihin. Vuoden 2020 alussa oli kuntien lukumäärä Manner-Suomessa 294.

Kuntavaalit toimitetaan joka neljäs vuosi huhtikuun kolmantena sunnuntaina. Jos huhtikuun kolmas sunnuntai on pääsiäispäivä tai pääsiäispäivän jälkeinen sunnuntai, vaalipäivä on pääsiäistä edeltävä sunnuntai.

Tarkistathan, onko omassa kunnassasi päätetty valtuuston koosta. Jos ei ole, kunnassasi voi valtuuston koko laskea. Tämä vaikuttaa myös ehdokaslistalle mahtuvien määrään.

Kunnassa valittavien valtuutettujen lukumäärästä päättää valtuusto. Kuntalain (410/2015) 16 §:n mukaan valtuutettuja on kuitenkin vähintään valittava seuraavasti:

Asukkaita	Valtuutettuja vähintään
alle 5000	13
5001 - 20 000	27
20 001 - 50 000	43
50 001 - 100 000	51
100 001 - 250 000	59
250 001 - 500 000	67
yli 500 000	79

Valtuutettujen lukumäärään on valtuustoryhmiemme kiinnitettävä erityistä huomiota, sillä on mahdollista, että valtuutettujen lukumäärällä voidaan haluta vaikuttaa esim. puolueiden väliin voimasuhteisiin vaalituloksessa.

Asukasluku määräytyy väestötietojärjestelmässä vaalivuotta edeltävän marraskuun 30 päivän päättyessä olevien tietojen mukaan.

Esimerkki - ehdokasmäärä:

Kukin puolue voi asettaa kunnassa enintään valittavien valtuutettujen puolitoistakertaisen määrän ehdokkaita. Jos kunnassa valitaan esimerkiksi 27 valtuutettua, puolueella voi olla enintään 40 ehdokasta. Puolueet voivat muodostaa keskenään vaaliliittoja. Vaaliliiton muodostaneiden puolueiden ehdokkaiden yhteismäärä saa kuitenkin olla enintään sama kuin yksittäisen puolueen ehdokkaiden enimmäismäärä.

ÄÄNIOIKEUS JA VAALIKELPOISUUS

Vaalikelpoinen eli kelpoinen ehdokkaaksi kuntavaaleissa on henkilö,

1. jonka kotikunta kyseinen kunta on,
2. jolla on jossakin kunnassa äänioikeus kuntavaaleissa ja
3. jota ei ole julistettu vajaavaltaiseksi.

Se, missä kunnassa henkilö on vaalikelpoinen, määräytyy lähtökohtaisesti samassa aikataulussa kuin henkilön äänioikeuskuntakin eli väestötietojärjestelmässä 51. päivänä ennen vaalipäivää (eli 26.2.2021) olevien tietojen mukaan. Jos henkilö kuitenkin muuttaa kotikuntaansa kyseisen päivämäärän jälkeen, hänen vaalikelpoisuutensa seuraa mukana.

Esimerkki: Ehdokkaan kotikunta on 26.2.2021 kunta A. Hän kuitenkin muuttaa seuraavalla viikolla kuntaan B. ja häntä koskeva ehdokashakemus jätetään kunnan B. keskusvaalilautakunnalle 7.3.2021.

Keskusvaalilautakunta vahvistaa ehdokasasettelun 18.3.2021. Näin ehdokkaalla on se tilanne,

että hänellä on äänioikeus kunnassa A, mutta hän on ehdokkaana kunnassa B.

Ehdokkaan vaalikelpoisuuden määräytymiselle ei ole lainsäädännössä säädetty selvää ajankohdtaa, mutta käytännössä ehdokkaan kotikunnan tulee olla selvä viimeistään 32. päivänä ennen vaalipäivää, jolloin keskusvaalilautakunnat käsittelevät ja ratkaisevat ehdokashakemuksiin tehdyt täydennykset. Ehdokkaan kotikuntaa koskevat ratkaisut tehdään väestötietojärjestelmässä olevien tietojen perusteella.

Äänioikeus kuntavaaleissa edellyttää kuntalain 26 §:n mukaan, että

- a) henkilö viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja
- b) henkilön kotikunta on kyseinen kunta väestötietojärjestelmän tietojen mukaan 26.2.2021 klo 24.00.

On siis mahdollista, että henkilöllä on äänioikeus jossain muussa kunnassa kuin siinä, jossa hän on ehdokkaana. Vaalikelpoisuus ratkaistaan myöhemmin kuin äänioikeus.

Vaalikelpoinen valtuustoon ei ole:

- valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä;
- kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtävälueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;
- kunnan määräämisvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa kohdassa 2 tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön; eikä
- kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa kohdassa 2 tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitettussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

Lisätietoja:

www.vaalit.fi
<https://www.kuntaliitto.fi/kuntaliitto/yleiskirjeet-ja-lausunnot/yleiskirjeet>

Kuntavaaliehdokkaaksi käy myös sellainen ulkomaalainen, jolla on äänioikeus kuntavaaleissa.

TÄRKEÄT PÄIVÄMÄÄRÄT:

- Puoli vuotta vaalipäivään 18.10.2020. Ehdokkaan vaalirahoituksen seurannan ja ilmoittamisen kannalta tärkeä päivämäärä. Lisää: Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta, 25.
- Äänioikeusrekisterin tiedot määräytyvät 26.2.2021 (missä kunnassa kukin on äänioikeutettu).
- Päivä, jolloin Perussuomalaisten paikallisyhdistys viimeistään lyö ehdokaslistan nimet lukkoon 6.3.2021.
- Ehdokashakemukset jätettävä viimeistään tiistaina 9.3.2021 ennen klo 16.
- Ehdokasasettelun vahvistaminen ja ehdokasnumeroiden arvonta torstaina 18.3.2021.
- Ennakköäänestys kotimaassa 7.-13.4.2021.
- Ennakköäänestys ulkomailla 7.-10.4.2021.
- Vaalipäivä sunnuntai 18.4.2021.

VIRALLISET PAPERIT JA LOMAKKEET

Puolueen eli käytännössä Perussuomalaisen paikallisyhdistyksen tulee toimittaa ehdokaslistansa (ehdokashakemuksensa) kunnan keskusvaalilautakunnalle viimeistään 40 päivänä ennen vaalipäivää eli 9.3.2021 ennen klo 16.00. Samaa määräaikaan mennessä keskusvaalilautakunnalle on toimitettava myös ilmoitukset vaaliliitoista ja yhteislistoista.

Kunkin kunnan keskusvaalilautakunta julkaisee viimeistään 48. päivänä ennen vaalipäivää kuulutuksen, jossa ilmoitetaan, kenelle, minä päivänä ja kellonaikoina sekä missä paikassa ehdokashakemuksia ja ilmoituksia otetaan vastaan.

Puolue käyttää ehdokashakemuksen tekemisessä oikeusministeriön vahvistaman kaavan mukaan laadittuja lomakkeita.

Lomake ”Ilmoitus puolueen jäseniä kunnassa edustavasta yhdistyksestä” on niin kutsuttu valtakirja, jonka puolue toimittaa paikallisyhdistykselle ehdokasasettelua varten. Valtakirjan voi puolueelta saada joko yhdistys, piirijärjestö tai yksittäinen jäsen, jonka tehtävänä ehdokaslistojen jättäminen on. Se, kenelle valtakirja annetaan, on puolueen vapaassa harkinnassa.

Ehdokkaiden jättämistä varten tarkoitettu valtakirja ja tarvittavat lomakkeet tulevat paikallisyhdistyksille myös postitse helmikuun alussa.

Jokaisen ehdokkaan tulee täyttää kaksi erilaista lomaketta suostuessaan ehdokkaaksi.

Ensimmäinen lomake on ehdokkaan suostumuslomake, jonka alareunasta löytyy luottamushenkilömaksun pidätysvaltakirja. Tämän lomakkeen yläosa toimitetaan kunnan keskusvaalilautakunnalle ehdokaslistoja jätettäessä. Alaosa leikataan irti ja toimitetaan aikanaan luottamushenkilömaksun pidättämistä varten kunnan talousosastolle. Tässä yhteydessä on huomattava se, että paikallisyhdistyksen yleinen kokous päättää luottamushenkilömaksun suuruudesta hyvissä ajoin ennen valtuustokauden alkamista. Yleisin luottamushenkilömaksu on 10 %.

Toinen lomake allekirjoitetaan kahtena kappaleena, toinen ehdokkaalle ja toinen yhdistykselle. Tämä on ehdokassopimus, jossa sovitaan yhteisistä pelisäännöistä.

Kaikkien lomakkeiden tulee olla täytettynä ennen kuin paikallisyhdistyksen hallitus voi vahvistaa ehdokkaan viralliseksi ehdokkaaksi.

YHDISTYKSEN TÄYTETTÄVÄT LOMAKKEET

Puoluetoimistolta lähetetään yhdistysten puheenjohtajille kaikki tarvittavat paperit ehdokasasettelua varten viimeistään helmikuun 2021 alussa. Nämä lomakkeet tarvitsette ehdokaslistojen jättämistä varten:

1. Ilmoitus puolueen jäseniä kunnassa edustavasta yhdistyksestä

Tämän lomakkeen puolue toimittaa yhdistykselle puolueen puheenjohtajan ja puoluesihteerin allekirjoituksella varustettuna. Tällä lomakkeella annetaan yhdistykselle oikeus asettaa ehdokkaat Perussuomalaiset rp:n nimellä ja listalla kunnassa. Tämä on toiselta nimeltään puolueen valtakirja yhdistykselle.

2. Ilmoitus puolueen vaaliasiamiehestä ja varamiehestä sekä vaaliasiamiehelle annettu valtakirja

Tämän lomakkeen täyttävät yhdistyksen nimikirjoitusoikeutetut henkilöt eli yleensä puheenjohtaja ja sihteeri. Tällä lomakkeella ilmoitetaan kunnan keskusvaalilautakunnalle, kuka saa toimittaa yhdistyksen puolesta ehdokaslistan keskusvaalilautakunnalle. Eli tällä annetaan valtuutus yhdistyksen vaaliasiamiehelle hoitaa paperit perille.

3. Puolueen ehdokashakemus keskusvaalilautakunnalle

Tämän lomakkeen allekirjoittaa yhdistyksen vaaliasiamies. Lomakkeessa vakuutetaan, että ehdokkaat ovat vaalikelpoisia ja ilmoitetaan mahdollisesta vaaliliitosta.

4. Ehdotus puolueen ehdokaslistaksi

Tälle lomakkeelle kirjataan kaikki ehdokkaat, heidän ammattinimikkeensä (maksimi 2 kpl) ja sosiaaliturvatunnus. Vaalumerot annetaan siinä järjestyksessä, missä ehdokkaat ovat tässä listassa. Ehdokkaat kirjataan listalle aakkosjärjestyksessä.

5. Puolueen ehdokkaan suostumus ja vakuutus

Keskusvaalilautakunnalle toimitettaviin papeerein lisätään jokaisen ehdokkaan jo ehdokkuuden hyväksymisvaiheessa täyttämän suostumuslomakkeen. Huomionarvoista on, että ehdokkaan ja yhdistyksen välistä sopimusta ei toimiteta keskusvaalilautakunnalle vaan se jää yhdistykselle.

Puolueen ehdokkaan suostumus ja vakuutus lomakkeen alareunassa on erillinen valtakirja, joka leikataan irti ennen listojen jättämistä ja jonka yhdistys toimittaa vaalien jälkeen kunnan talousosastolle palkkion maksamista varten.

Luottamusmiespalkkiomaksun perimiseen tarkoitettu valtakirja voi olla myös erillinen lomake.

6. Ilmoitus puolueiden vaaliliitosta

Jos paikallisyhdistys on päättänyt lähteä vaaliliittoon kunnassa jonkin toisen puolueen kanssa, täytyy vaaliasiamiesten kustakin puolueesta allekirjoittaa tämä lomake ja toimittaa se yhdessä muiden lomakkeiden kanssa keskusvaalilautakunnalle.

VIRALLISET KUNNAN VAALITOIMIELIMET

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta valitaan kuntavaalien jälkeen 4 vuodeksi ja on samanlainen luottamuselin kuin mikä tahansa muu kunnallinen lautakunta. Keskusvaalilautakunta vahvistaa vaalitulokset kaikissa vaaleissa ja suorittaa tarkastuslaskennan sekä vahvistaa ehdokaslistat kuntavaaleissa. Puolueilla on keskusvaalilautakunnassa vaalituloksen perusteella neuvoteltu edustus. Keskusvaalilautakunnan jäsen ei voi osallistua lautakunnan työhön ja hallintolain esteellisyyssäännöksiä noudatetaan täysimääräisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että keskusvaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso ei saa osallistua ehdokashakemusten käsittelyyn, ennakoöänten laskentaan, äänten tarkastuslaskentaan eikä tuloksen vahvistamiseen.

Vaalilautakunta

Vaalilautakunta on kunnan asettama lautakunta, jonka jäsenet toimivat varsinaisena vaalipäivänä vaalipaikan vaalivirkailijoina ja laskevat myös varsinaisen vaalipäivän äänet. Paikallisyhdistyksen tulee pitää huoli siitä, että perussuomalaisilla on edellisiä vaalien suhteellisuuden mukainen määrä paikkoja vaalilautakuntiin. Vaalilautakuntapaikoista maksetaan myös luottamusmiespalkkiota.

Kuntavaaleissa 2021 kuntavaaliehdokas ei saa olla jäsen vaalilautakunnassa mutta ehdokkaan puoliso, sisarukset yms. voivat toimia vaalilautakunnassa.

Jos vaalilautakuntapaikkoja on enemmän kuin yhdistykseltä löytyy tehtäviin halukkaita ihmisiä, voi paikoille asettaa myös puolueen ulkopuolisia jäseniä ja esimerkiksi opiskelijoita. Voi olla, että vaalilautakunta on se ensimmäinen kontakti politiikkaan ja innostus mukaan lähtemisestä voi syntyä juuri siellä.

Jokaisia vaaleja varten valitaan uudet vaalilautakunnat.

Vaalitoimitsijat

Ennakoäänestyspaikoille valitaan vaalitoimitsijat samoin periaattein kuin jäsenet vaalilautakuntiin. Ehdokas ei voi toimia vaalitoimitsijana ennakoäänestyspaikalla, eikä myöskään ehdokkaan puoliso, lapset, sisarukset ja vanhemmat.

Vaalitoimikunnat

Vaalitoimikunnat valitaan samoilla periaatteilla kuin vaalilautakunnat ja vaalitoimitsijat. Vaalitoimikunnan tehtävä on kiertää kotiaäänestyspaikat, sairaalat, vanhainkodit jne. Vaalitoimikunnan jäseniin pätevät samat määräykset kuin vaalitoimitsijoihin eli ehdokas ei voi toimia vaalitoimikunnassa, eikä myöskään ehdokkaan puoliso, lapset, sisarukset ja vanhemmat.

VAALIRAOITUS

Vaalirahoituksella tarkoitetaan rahoitusta, jolla ketaan ehdokkaan vaalikampanjan ne kulut, jotka ovat aiheutuneet aikavälillä kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen, riippumatta siitä, milloin nämä kulut maksetaan.

Ehdokkaan vaalirahoitus voi koostua: 1) ehdokkaan omista varoista ja ehdokkaan ottamista lainoista, 2) ehdokkaan, ehdokkaan tukiryhmän tai muun yksinomaan ehdokkaan tukemiseksi toimivan yhteisön saamasta tuesta ja 3) muusta tuesta.

Valtiontarkastusvirasto valvoo kaikissa vaaleissa ehdokkaiden vaalikampanjojen rahoitusta. Valvonnan tarkoituksena on tehdä kampanjoinnin rahoituksesta läpinäkyvämpää ja julkista.

Tarvittavat ilmoitukset Valtiontalouden tarkastusvirastolle voi joko tehdä internetissä omilla pankkitunnuksilla tai kirjallisesti postin kautta.

Jokainen ehdokas voi tehdä **ennakkoilmoituksen** ja Perussuomalaiset rp suosittelee sen tekemistä. Ennakkoilmoitus tehdään ennen vaalipäivää, verkossa 17.4.2021 klo 24.00 mennessä ja postitse ilmoituksen tulee olla perillä 16.4.2021 klo 15.00 mennessä.

Varsinaisen vaalirahailmoituksen tekevät vaalien jälkeen vaaleissa valituksi tulleet valtuutetut ja varavaltuutetut. Tällöin ilmoituksen jättöpäivä on 12.6.2021 klo 24.00 internetin kautta tehtynä ja postitse ilmoituksen tulee olla perillä 11.6.2021 klo 15.00 mennessä.

Valtuutettujen ja varavaltuutettujen tulee tehdä vaalirahoitusilmoitus, vaikka ilmoitettavaa vaalirahoitusta ei olisi ollut.

Teuvo Hakkarainen,
MEP

Jos ehdokkaan kampanjaan käytetyt varat jäävät alle 800 euron, riittää vaalirahoitusilmoitukseksi kirjallinen vakuutus. Eli silloin ei tarvitse eritellä mistä rahoitusta on tullut ja mihin sitä on käytetty. Toki tuolloinkin voi tehdä myös tarkemman ilmoituksen. Jos kampanjaan on käytetty 800 euroa tai yli, tulee tehdä yksityiskohtainen vaalirahoitusilmoitus. Vaalirahoitusilmoitukseen kerätään kampanjan aiheuttamat kulut ja niiden rahoitus.

Ehdokkaan onkin syytä pitää kirjaa vaalikampanjaansa käytetyistä menoista ja siitä, mistä rahoitus näille menoille on tullut. Jos ehdokas saa yksittäiseltä tukijalta yli 800 euron kampanjatuen, tulee hänen ilmoittaa tuen antaja. Yksityishenkilön nimeä ei saa kuitenkaan julkistaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen maksamiensa mainosten ja muun tuen arvo on (ehdokkaan vaalimainos) kunta-vaaleissa pienempi kuin 800 euroa.

Osoitteesta **www.vaalirahoitus.fi** voi käydä katselemissa edellisten vaalien vaalirahoitusilmoituksia.

Yhdistyksen ja ehdokkaan tulee kirjata vaalikampanjan kulut tarkasti 6 kuukautta ennen vaaleja alkaen, jotta ne on helppo ilmoittaa vaalirahailmoituksessa. Ilmoitusvelvollisuus sisältää myös kulut, jotka syntyvät vielä 2 viikkoa vaalipäivän jälkeen (esim. mainosten poisto ja kiitosilmoittelu).

MAINOSTEN MAKSAMAN ILMOITTAMINEN

Sekä paikallisyhdistyksen, piirijärjestön kuin ehdokkaankin on vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettu maksullisesta ilmoituksesta käytävä ilmi mainoksen maksajan nimi. Ehdokkaiden tulee itse huolehtia, että ilmoituksen maksajan tieto löytyy heidän omista ilmoituksistaan. Samoin piiri ja paikallisyhdistys huolehtivat siitä, että ilmoituksen maksajan tiedot löytyvät heidän julkaisemistaan mainoksista.

Riikka Purra,
1. varapuheenjohtaja

Yhdistysten ja piirijärjestöjen toiminta vaalien alla

ERILAISIA TOIMIHENKILÖVALINTOJA YHDISTYKSISSÄ JA PIIREISSÄ

Sekä piirijärjestöissä että paikallisyhdistyksissä voidaan valita vaalipäällikkö ja erillinen vaalityöryhmä vetämään vaalityötä alueellaan. Vastuu vaalityöstä, päätöksistä ja taloudesta on kuitenkin aina yhdistyksellä tai piirijärjestöllä. Kaikkien vaaliorganisaatioiden tehtävänä on hankkia mahdollisimman hyvä vaalitulospuolueelle, ei yksittäiselle ehdokkaalle.

Parhaimmillaan vaaliorganisaatio ei ole kertakäyttömielinen vaan jatkuvasti toiminnassa oleva yksikkö.

VAALIPÄÄLLIKÖN YLEISET TEHTÄVÄT PIIRISSÄ JA YHDISTYKSESSÄ:

- Kokoaa vaalitiimin ja luo siihen innostavan ja myönteisen ilmapiiriin.
- Yhdessä vaalityöryhmän kanssa vaalipäällikkö:
  - suunnittelee kampanjan yleispiirteet (aikataulu, painopisteet, kampanjan kohderyhmät, mainonta jne.)
  - tarkentaa paikalliset vaaliteemat
  - kartoittaa kampanjaan soveltuvat yleisötapahtumat (mitä, missä ja milloin)
  - suunnittelee omat vaalitapahtumat ja -tilaisuudet

- sovittaa yhteen ehdokkaiden ja yhdistyksen kampanjoinnin
- suunnittelee paikallisyhdistyksen päättämisen budjetin mukaista kampanjan varainkäyttöä ja varainhankintaa sekä materiaalihankintoja
- vastaa tarvittavasta koulutuksesta ja tiedon kulusta ehdokkaiden ja paikallisyhdistyksen välillä
- pitää tarvittaessa yhteyttä piiriin ja puolueeseen sekä kunnan vaaliviranomaisiin

- Kampanjan aikana vaalipäällikkö yhdessä vaalityöryhmän kanssa:
  - seuraa kampanjan toteutumista ja suunnitelmassa pysymistä
  - seuraa vaalijulistaiden kuntoa ja sijoittelua
  - tekee tarvittaessa muutosehdotuksia kampanjointiin
- Kampanjan jälkeen vaalipäällikkö yhdessä vaalityöryhmän kanssa:
  - huolehtii mainosten poistamisesta välittömästi vaalin jälkeen
  - tekee alustavan analyysin vaalituloksesta
  - järjestää palautetilaisuuden kampanjoinnin järjestelyistä (muisto huomioista)
  - kokoaa vaalista koko kampanjan ajalta raportin piirin/puolueen hyödynnettäväksi seuraavien kuntavaalien suunnittelussa

VAALIASIAMIES

Paikallisyhdistyksen tulee valita kuntavaaleja varten vaaliasiamies ja hänelle varahenkilö. Vaaliasiamiehen tulee nauttia ehdotonta yhdistyksen luottamusta, sillä hän on se henkilö, joka jättää ehdokaslistat keskusvaalilautakunnalle. Ellei vaaliasiamiehen vastuulla olevia tehtäviä hoideta asianmukaisesti (esim. jos ehdokaslista liitepaperineen jää ajoissa viemättä), voi kuntavaalit pahimmillaan jäädä yhdistyksen osalta käymättä. Yhdistyksen hallitus päättää vaaliasiamiehen ja varavaaliasiamiehen valinnasta ja täyttää ilmoituksen keskusvaalilautakunnalle ”puolueen vaaliasiamiehestä ja varamiehestä” -lomakkeen. Huomionarvoista on, että lomakkeen allekirjoittavat yhdistyksen kaksi nimen kirjoittamiseen oikeutettua henkilöä. Nämä ovat yleensä yhdistyksen puheenjohtaja ja sihteeri tms. On hyvin tärkeää, että yhdistys on päivittänyt ajantasaiset tiedot yhdistyksen nimenkirjoittajista puoluetoimiston kautta PRH:lle.

Vaaliasiamies ja hänen varahenkilönsä voivat olla myös ehdokkaana vaaleissa.

VAALITYÖKALUVASTAAVA

Sekä piirijärjestön että paikallisyhdistyksen tulee valita vähintään yksi vaalityökäluvastaava, jonka tehtävä on ylläpitää vastuualueensa ehdokaslistaa Vaalityökalu-järjestelmässä.

Vastuuhenkilön tehtävänä on:

1. Seurata oman kunnan alueella vaalityökaluun saapuneita uusia ehdokas-ilmoittautumisia ja tarvittaessa ottaa heihin yhteyttä ja viedä virallinen ehdokasprosessi eteenpäin. *Henkilön status Vaalityökalussa "Ilmoittautunut ehdolle".*

2. Kutsua Vaalityökalun kautta jo hyväksytyt ehdokkaat mukaan Vaalityökaluun.
3. Kun yhdistys on vahvistanut ilmoittautuneen viralliseksi ehdokkaaksi, yhteyshenkilö muuttaa vaalityökaluun henkilön statuksen *"Hyväksytyt ehdokkaaksi"*; jolloin tämä pääsee täyttämään lisää tietoja ja saa kaikki vaalityökalun ominaisuudet käyttöönsä.
4. Kun ehdokas ilmoittaa, että hänen ehdokassivunsa on valmis julkaistavaksi, vaalityökäluvastaava vaihtaa henkilön statuksen vaalityökalussa *"Tiedot tarkistettu"* -tilaan, jolloin ne julkaistaan näkyviin puolueen nettisivuilla olevassa ehdokasgalleriassa.
5. Ehdokas tallentaa itse valokuvansa vaalityökaluun ja tarvittaessa vastuuhenkilö auttaa tässä tai täyttää tarvittavat tiedot ehdokkaan puolesta vaalityökaluun.

EHDOKKAIDEN VALOKUVAT

Jokaisesta ehdokkaasta tulee olla hyväntasoinen valokuva kampanjointia ja vaalijulisteita varten. Ehdokkaiden kuvaamisen voi hoitaa paikallisyhdistys itsenäisesti tai piiri koordinoitusti omalla toimialueellaan. Ehdokaskuva ei voi olla takapihalla kännykkäkameralla räpsäisty otos.

Muistilista valokuvia varten:

- Valokuvissa tulee olla yksivärinen, mielellään kirkkaan valkoinen tausta.
- Kuvaan hyväntuulinen ilme ja katse kameraan!

- Valokuva rajataan siten, että rintakehä, molemmat olkapäät ja koko pää on näkyvissä.
- Rintamasuunta hieman vasemmalle, samoin nenän suunta. Kasvojen suunta tärkeä.
- Mahdollisimman tasainen valaistus, ei tummia varjoja kasvoille tai taustalle.
- Kuvatiedoston tarkkuus siten, että kuvan korkeus on vähintään 1 920 pixeliä.
- Kuvaformaatti on jpg.

KUNTAKOHTAISET EHDOKASJULISTEET

Miltei jokainen kunta järjestää puolueille telineet vaalijulisteita varten. Näihin telineisiin laitetaan Perussuomalaisten juliste vaalijulisteiden muokauskappaleelle paikalle. Lisätietoja ja kunnan telineiden paikat ja lukumäärät saatte kunnasta lähempänä vaaleja. Joskus kunta hoitaa julisteiden kiinnittämisen ja silloin tulee pitää huoli siitä, että kunnan ilmoittamaan paikkaan on toimitettu

ajoissa riittävä määrä ehdokasgalleriajulisteita sekä varakappaleita rikkoutuneiden vaihtoa varten.

Yhdistyksen tulee ilmoittaa piirijärjestön valitsemalle vaalipäällikölle ehdokasjulisteiden toimitusosoite ja lukumäärä, kuinka monta julistepaikkaa kunnassa on.

Vaalijulisteet saa laittaa paikoilleen vasta viikkoa ennen ennakoituneen alkua. On hyvin tärkeää, että julisteet asetetaan paikoilleen heti kun se on mahdollista. Yhdistyksen vaalipäällikön tulee organisoida yhdessä hallituksen kanssa vaalijulisteiden ja yleisjulistekokouksen liimaaminen kunnan järjestämiin julistekehikoihin, ellei kunta ilmoita huolehtivansa asiasta. Rikkoutuneet vaalijulisteet tulee vaihtaa mahdollisimman pian uusiin. Jos kunnassa ei ole paikallisyhdistystä ehdokasjulisteet toimittaa paikalleen piirin vaalipäällikkö tai erikseen sovitusti naapurikunnan yhdistys.

Vaalijulisteet liimataan helpoiten pohjiin maito-liiman ja liisterin seoksella.

Mikäli vaalijulisteita laitetaan muualle kuin kunnan julistetelineisiin, on huomioitava seuraavat asiat:

- Ehdokasjulisteiden materiaali toimitetaan painettavaksi puolueen Vaalityökalun kautta. Jos Vaalityökalussa ei ole määräpäivään mennessä ehdokkaan valokuvaa, jää valokuva pois myös vaalijulisteista.
- Varmistetaan etukäteen kunnan ojeistukset vaalijulisteiden kiinnittämisessä; esimerkiksi usein kaupunkialueilla vaalijulisteiden kiinnittäminen muualle kuin kunnan osoittamiin paikkoihin ei ole sallittua.

- Huomioidaan, ettei vaalijuliste haittaa näkyvyyttä tai liikenneturvallisuutta tielain mukaisesti.
- Julisteiden kiinnitys ja poisto suoritetaan siististi.
- Julisteita ei saa laittaa liian lähelle äänestyspaikkaa. Tässä on noudatettava erityistä varovaisuutta.
- Mikäli julisteita laitetaan teiden varsille, paikat merkitään muistiin, jotta julisteet osataan ja muistetaan heti vaalien jälkeen kerätä pois.

PUOLUEEN VAALITYÖKALU

Jokaisen kuntavaaliehdokkaan ehdokastiedot, valokuvat, videot ja vaaliteemat tallennetaan puolueen Vaalimityökaluun. Tätä varten jokainen ehdokas tarvitsee oman PS-Tunnuksen, jonka saa rekisteröityä puolueen kotisivuilta.

Kaikille piirien äänestysalueille (paikallisyhdistysalueille) tulee nimetä Vaalimityökalun vastuuhenkilö. Paikallisyhdistyksen hallitus päättää vastuuhenkilön nimeämisestä. Jos paikallisyhdistyksestä ei löydy vastuuhenkilöä tulee tästä ilmoittaa piirijärjestön vastuuhenkilölle tai vaalipäällikölle sekä puolueoimistolle.

Vaalimityökaluvastuuhenkilön tiedot ilmoitetaan Webropol-lomakkeella. Lomakkeen linkki ja ilmoittautumisohje on lähetetty puolueoimistolta piireille. Lisätietoja Vaalimityökalun käyttäjäoikeuksista saa sähköpostitse: tuki@perussuomalaiset.fi osoitteesta tai puh. 040 661 6919.

Käyttäjäoikeuksia voi olla myös useammalla yhdistyksen vastuuhenkilöllä ja Vaalimityökalulle tarvitaan vastuuhenkilö joka kuntaan, piiriin ja paikallisyhdistykseen.

Vaalimityökalun avulla ehdokastiedot välitetään lisäksi taittajille ja painoon kerralla ja oikeilla tiedoilla, kun painatetaan/julkaistaan:

- alueelliset vaalilehdet,
- alueelliset vaalijulisteet,
- valtakunnallinen (netti) ehdokasgalleria,
- aluekohtaiset ehdokasgalleriat -yhdistysten nettisivuille.

On hyvin tärkeää, että jokaisesta ehdokkaasta löytyy Vaalimityökalusta vähintään valokuva, nimi ja tittelit. Ehdokasnumerot tallennetaan puolueoimiston toimesta Vaalimityökaluun.

Vaalimityökalu on käytettävissä 24/7 ja vaalilehtien sekä julisteiden taittamisesta aiheutuvas- ta käyttökatkoksesta tiedotetaan ehdokkaita ja vaalivastuuhenkilöitä hyvissä ajoin.

Ehdokas saa Vaalimityökalusta käyttöönsä erilaisia kampanjaelementtejä kuten someen ladattavia kuvapohjia.

PIIRIJÄRJESTÖN TEHTÄVÄT KUNTAVALIOPAS

Kuntavaaleissa piirijärjestö seuraa ehdokasasettelun etenemistä kunnissa, tukee ja rahoittaa paikallisyhdistyksiä sekä vaalien jälkeen hoitaa neuvottelut ylikunnallisista luottamuspaikoista yhteistyössä muiden puolueiden piirijärjestöjen kanssa.

Kuntavaalien ehdokasasettelun ja kampanjoinnin tukemista ja seuraamista varten on tarkoituksenmukaista valita piiriin vaalipäällikö. Vaalipäällikön tulee yhdessä piirin johdon kanssa vieraila kaikissa niissä yhdistyksissä, jotka asettavat ehdokkaita kuntavaaleihin ja selvittää kunkin kunnan erityispiirteet ja mahdolliset tukitarpeet.

Piirin vaalipäällikön tulee olla jatkuvassa yhteistyössä yhdistysten kanssa ehdokasasettelun ja kampanjointiin liittyvissä asioissa välittään samalla puolueelta tulevaa ohjeistusta ja informaatiota vaaleihin liittyen.

Kaikissa kunnissa ei ole kuntakohtaista paikallisyhdistystämme hoitamaa ehdokasasettelua. Piiri hoitaa näissä yhdistyksissä ehdokasasettelun sekä vaaliasiakirjojen toimittamisen kuntaan.

Vaalien jälkeen käydään paikaneuvottelut muiden puolueiden kanssa ylikunnallisten luottamuspaikkojen jakamisesta. Näissä neuvotteluissa kannattaa huomioida tehtävissä aiemmin toimineet, kokeneet luottamushenkilömme edellyttäen tietenkin, että ovat olleet kuntavaaleissa ehdolla.

Ylikunnallisten paikkojen täyttämistä päättää neuvottelujen pohjalta piirihallitus.

EHDOKASHANKINTA

Jokaisen puolueemme jäsenen tulee lähteä ehdokkaaksi varmistamaan puolueemme vaalivoitto.

Paikallisyhdistyksissä pitää pyrkiä tarjoamaan kunnallisvaaliehdokkuutta halukkaille mukaan lähtijöille. Tämä on kiehtova mahdollisuus päästä näkyvälle paikalle vaikuttamaan kotikuntansa/-kaupunkinsa asioihin on valtti, mitä myös puolueen jäsenhankinnassa voidaan käyttää tehokkaimmin juuri kuntavaalien alla. Erityisesti uusien yhdistysten kohdalla pitää pyrkiä kiinnittämään huomiota riittävään ehdokashankintaan, jotta kuntavaalien tuloksena saadaan vaikutuskanava auki mahdollisimman moneen kuntaan.

Ensimmäiset ehdokkaat kannattaa poimia istuvista valtuutetuista, varavaltuutetuista ja muista luottamushenkilöistä. Joskus on kuitenkin tilanteita, jolloin yhdistyksen tulee harkita voiko istuvaa valtuutettua asettaa ehdolle tämän halusta huolimatta. Näissä ääritilanteissa tulee konsultoida puolueoimistoa tai kuntasihteeriä. On aina pienen mediakohun paikka, jos istuva valtuutettu ei pääsekään ehdokkaaksi, vaikka haluaisi.

Ehdokaslistat eivät välttämättä tule täyteen paikallisyhdistyksen alueella asuvista perussuomalaisista. Tästä syystä ehdokkaita kannattaa myös hakea. Ihmiset, jotka ovat tunnettuja paikkakunnalla, jotka omaavat hyvät harrastusverkostot, kirjoittavat mielekkäitä kirjoituksia paikallislehtiin ovat myös potentiaalisia ehdokkaita perussuomalaisten listoille. Moni on jo ehkä harkinnutkin asettua ehdolle mutta odottaa, että joku pyytäisi. On siis syytä pitää huolta siitä, että se on perussuomalainen, joka pyytää ensin eikä mikään muu puolue.

Kysyminen voi alkuun tuntua vaikealta, mutta harvoin kukaan siitä pahastuu, vaikka ei haluaisi lähteäkään ehdolle vaan päinvastoin, ovat tyytyväisiä, että joku kysyi.

Puolueen kuntavaaliehdokaslistalle voidaan ottaa myös sitoutumattomia ehdokkaita, kunhan he sitoutuvat perussuomalaiseen kuntavaali-ohjelmaan sekä mahdollisen valintansa jälkeen liittymään perussuomalaiseen valtuustoryhmään ja maksamaan puolueveron luottamustehtävistä paikallisyhdistyksille.

Usein sitoutumattomana vaaleihin lähteneet ehdokkaat liittyvät puolueeseen vaalien jälkeen, varsinkin jos tulevat valituksi. On ammattikuntia, joiden edustajat eivät voi kuulua puolueeseen, vaikka atteeltaan kannattaisivatkin puo-

luen arvoja. Tällaisia ammatteja löytyy mm. armeijan palveluksesta.

Yhdistyksen tulee pitää kirjaa ehdokasehdokkaista ja heidän lukumääristänsä ja toimittaa hyväksytyjen ehdokkaiden lukumäärät säännöllisesti piirijärjestön valitsemalle vaalipäällikölle, joka vuorostaan toimittaa tiedot puoluetoimistolle. Piirijärjestön tulee seurata ehdokashankinnan etenemistä ja auttaa siinä tarvittaessa.

Puolueen jäsen ei voi olla ehdokkaana valitsijayhdistyksen tai muun puolueen virallisella listalla.

KUNNALLINEN VAALIOHJELMA

Kuntavaalit ovat hyvin paikalliset ja jokaisessa kunnassa on omat, tärkeät poliittiset aiheet. Puolueen valtakunnallinen vaaliohjelma antaa suuntaviivat linjoihin, mitä paikallispolitiikassa tulee ajaa, mutta jokaisen yhdistyksen kannattaa tehdä myös omalle paikkakunnalle räätälöity perussuomalainen kuntakohtainen vaaliohjelma.

Kunnallisen vaaliohjelman ei tarvitse olla 100-sivuinen kirja vaan 3-10 tärkeintä aihetta korjaus- tai muutosesityksineen riittää. Kunnallisen vaaliohjelman tulee kuitenkin noudattaa puolueen yleistä linjaa puolueen sääntöjen ja periaateohjelman mukaisesti.

Vaaliohjelmaa kirjoittamaan kannattaa pyytää puolueen nykyisiä istuvia valtuutettuja ja paikallisyhdistyksen hallituksen jäseniä. Paikallisyhdistyksen hallitus hyväksyy vaaliohjelman ennen sen julkaisemista.

VAALIMATERIAALIT

Jokainen ehdokas kustantaa henkilökohtaisen mainontansa itse. Puolue, piirijärjestö tai esimerkiksi naisjärjestö saattaa myöntää jonkin verran tukea ehdokkaiden yhteismainontaan, mutta näiden tukien ehdoista sovitaan aina yhteisesti etukäteen ja niissä noudatetaan tuen myöntäjän antamia ohjeita. Paikallisyhdistyksen on huolehdittava selvistä ohjeista ehdokkaille myös tässä asiassa.

Puolue tarjoaa yhdistysten ja ehdokkaiden käyttöön mallipohjia esitteiksi, käyntikortteiksi, ehdokasjulisteksiksi ja lehtimainoksiksi. Näitä voi ladata puolueen kotisivuilta ja vaalityökalun kautta.

Puolueen verkkokauppa löytyy osoitteesta www.peruskauppa.fi ja se on tarkoitettu piirijärjestöille sekä paikallisyhdistyksille. Verkkokaupasta voi yhdistys tilata kaiken tarvittavan kampanjointia varten. Osa tuotteista on maksullisia ja osa tilattavissa velotuksetta.

Paikallisyhdistys voi hankkia myös omia kampanjamateriaaleja ja ehdokkailla itsellään voi olla myös henkilökohtaisia kampanjatuotteita.

Puolueen tuotteet ovat tarkoitettu lähinnä yhdistysten käyttöön kaikkien ehdokkaiden eduksi.

Toritapahtumissa ei toritelttaa kannata muodostaa markkinakojuksi vaan kampanjamateriaalin tulee toimia pysäyttäjänä tai muistutuksena. Ajatuksella "PS-kassi täyteen kampanjamateriaalia" ei pötki pitkälle. Erityistuotteet on tarkoitettu esimerkiksi kiitokseksi hyvästä keskustelusta tai pysäyttäjäksi, jonka kautta keskusteluun äänestäjän kanssa päästään.

Toritapahtumissa usein hyvät poliittiset keskustelut, kuppi kahvia ja ehdokkaan vaalimainoslehdystä PS-lehden mukana toimivat oikein mainosti poliittisen sanoman eteenpäin viemisessä.

Piirin ja paikallisyhdistyksen tulee kartoittaa ennen vaaleja offset- ja digitaalipainot, joissa mahdolliset yhdistysten omat vaalimateriaalit (esitteet jne.) voidaan painattaa kohtuullisilla kustannuksilla.

Maakunta- ja paikallislehdillä on usein "vaalitarjouksia" lehti-ilmoitustilasta. Paikallisyhdistyksen vaalipäällikön on hyvä kysyä alennukset asianomaiselta lehdeltä suoraan jo etukäteen.

YHDISTYKSEN JA PIIRIJÄRJESTÖN KOTISIVUT

Puolue tarjoaa paikallisyhdistyksille ilmaisen kotisivualustan. Tästä saa lisätietoja tuki@perussuomalaiset.fi osoitteen kautta. Kotisivut tulee päivittää riittävän usein, sillä jos yhdistyksen sivujen viimeisin uutinen on vuodelta 2019, se ei anna yhdistyksestä tai sen jäsenistä kovinkaan vakuuttavaa kuvaa ja voi karkottaa niin ehdokkaat, kuin äänestäjät.

Kotisivuille kannattaa laittaa yhdistyksen ajankohtaisten asioiden lisäksi tulevien kuntavaalien teemat ja tapahtumat eli missä ja miten äänestäjät pääsevät tapaamaan yhdistyksen ehdokkaita.

Puolueen vaalikojeen kautta yhdistykset saavat myös ehdokkaiden tiedot näkyville automaattisesti yhdistyksen kotisivuille.

Yhdistyksen kotisivuille kannattaa kerätä myös valtuutettujen saavutuksia menneeltä valtuustokaudelta sekä tehdyt valtuustoaloitteet ja yhdistyksen kannanotot.

SOSIAALINEN MEDIA VAALIKAMPANJASSA

Yhteisömedian eli sosiaalisen median käyttö on nykyään oleellinen osa viestintää ja aktiivisten kansalaisten tiedonvälitystä. Esimerkiksi Facebookia käyttävät kaikenikäiset kansalaiset.

Yhteisömedioiden käytössä huomioitavia asioita on käsitelty Perussuomalaiset rp:n järjestöoppaassa ja ehdokkaille suunnatussa kuntavaalioppaassa. Riippuen yhdistyksen tiedotuskäytännöistä sosiaalisessa mediassa, ehdokkaiden lukumäärästä ym. voi joskus olla paikallaan perustaa kuntavaaleja varten oma kampanjasivusto esimerkiksi Facebookiin. Vaihtoehtoisesti voidaan vaaleihin liittyvä tiedottaminen hoitaa samalla sivulla kuin yhdistyksen muukin tiedottaminen.

Yhdistyksen kaikissa sivustoissa on huolehdittava tasapuolisuudesta ehdokkaiden näkyvyydessä.

VAALIKONEET

Tiedotusvälineet, yhdistykset ym. yhteiskunnalliset toimijat perustavat vaalikoneita, joiden avulla ehdokkaiden mielipiteet tulevat tutuiksi ja jotka helpottavat sopivan ehdokkaan etsintää. Näitä vaalikoneita ehdokkaiden vastattavaksi voi tulla paljon. Vaalikoneiden merkitys korostuu erityisesti suurissa kunnissa, joissa ehdokkaita ei tunneta henkilökohtaisesti.

Yhdistyksen tulee pitää huoli siitä, että kaikki omat ehdokkaat saavat eri vaalikoneiden tiedot ja ehdokkaita kannattaa kannustaa vaalikoneiden täyttämiseen; perustellut vastaukset hyväällä kieliasulla helpottavat äänestäjää valitsemaan mieleisensä ehdokkaan. Ehdokkaan itse tulee miettiä, mihin kaikkiin vaalikoneisiin ennättää ja kannattaa vastata.

Arja Juvonen,
2. varapuheenjohtaja

Kampanjointi

Toiminnan painopisteenä voidaan pitää kuntalaisten tapaamisia ja henkilökohtaisia keskusteluja. Toripäivinä tai markkinoilla voi tavata merkittävän määrän kuntalaisia. Myös PS-lehden jakaminen on tapa jakaa Perussuomalaisten ajamia asioita suoraan ihmisille. Kaikki nykyiset valtuutetut ja kunnallisten toimielinten jäsenet ovat velvollisia selostamaan työtään ja kannanottojaan kaikissa puolueen tilaisuuksissa ja keskusteluissa.

Puolueen vaalilehteä tulee jakaa sekä toritapahtumissa että postilaatikkojakeluna.

Toiminnan on oltava terävää ja näkyvää epäkohtien arvostelua ja korjausesitysten tekoa. Samalla sen on kuitenkin oltava rakentavaa ja kuntalaisten tarpeista lähtevää. Perussuomalaisten saavutuksia ja kannanottoja kunnassa ei tule unohtaa.

Kirjoittelu paikallisiin lehtiin on tärkeää ja se on syytä aloittaa hyvissä ajoin. Valtuutettujen ja valtuustoon pyrkivien tulisikin pyrkiä kirjoittamaan ajankohtaisia kannanottoja alueensa lehtiin ja blogeihin vähintään kuukausittain ja pysyä näin jatkuvasti ihmisten tietoisuudessa. Juuri vaalien edellä tapahtuva kirjoittelu on sekä tärkeää, mutta runsaan tarjonnan takia silloin on kovempi kilpailu palstatilasta ja kuntalaisten huomiosta. Ennestään tuttu nimi saa silloinkin enemmän sekä kuntalaisten että

toimittajien huomiota. Myös yhdistyksen tulee tehdä kannanottoja kunnallisista, tärkeistä asioista paikallisiin lehtiin.

”Kuntavaalit hoitaa puolueen sääntöjen mukaisesti valtakirjan saanut kuntakohtainen yhdistys puolueen määräysten ja piiriyhdistyksen ohjeiden mukaan. Vaaliliitosta kuntavaaleissa päättää kyseinen kuntakohtainen yhdistys. Vaaliedokkaat kuntavaaleissa hyväksyy lopullisesti valtakirjan saaneen kuntakohtaisen yhdistyksen hallitus.”-Perussuomalaiset rp:n paikallisyhdistyksen säännöt

Puolueen paikallisyhdistyksen sääntömääräinen tehtävä on edistää puolueen vaalitoimintaa alueellaan ja toimia puolueen alaisena paikallisella tasolla vaali- ja muuta toimintaa hoitavana kansalaisjärjestönä noudattaen puolueen ja sen virallisten elinten päätöksiä ja antamia ohjeita.

Yhdistyksessä tulee suunnitella vaalikampanja huolella. Lopputuloksena on onnistunut kampanja ja hyvä kannatusprosentti.

Paikallisyhdistys voi julkaista yhteisiä vaalimainoksia lehdessä ja järjestää toritapahtumia eri puolella kuntaa. Seminaarit sekä paneelikeskustelut ovat suosittuja ja paneelikeskusteluihin voi kutsua myös muiden puolueiden ehdokkaita, jolloin omat ehdokkaat pääsevät loistamaan.

PERUSSUOMALAISET TORILLA

PS:n yhdistysten tulee olla äänestäjien tavoitettavissa ympäri vuoden, ei pelkästään vaalien alla. Helpoin keino on järjestää tori- tai markkinatapahtumia, joista voi laittaa ilmoituksen paikalliseen lehteen sekä someen ja kutsua myös kansanedustajia vieraaksi. Tapahtumia tulee pyrkiä järjestämään koko kunnan alueella eikä vain pelkästään ydinkeskustoissa. Tähän on syytä kiinnittää huomiota erityisesti ns. maaseutukaupungeissa, joissa voi olla kymmeniä kaupunginosia ja entisten kuntien keskustaajamia.

TAPAHTUMAN ENNAKKOVALMISTELU ON TÄRKEÄÄ

Tapahtuman organisaatio, toimintasuunnitelma ja aikataulusuunnitelma:

- Yhdistyksen hallitus päättää tapahtumien budjetista ja vastuiden sekä tehtävien jakamisesta.

- Vaalitiimin/telttatiimin työnjako: kuka vastaa mistäkin ja tekee mitäkin, varaa paikan, hoitaa ilmoittelun, hankkii tavarat, tilaa lehdet tai selvittää tarvittavat luvat.
- Aikataulut: mihin mennessä on mikäkin asia oltava hoidettuna hoidettu tai valmiina.
- Aikataulusuunnitelma ja työnjako sekä vastuu- ja varahenkilöt ovat asioita, jotka toistuvat läpi tapahtumien. On tärkeä jakaa työt itse tapahtumapäivänä yhtälailla kuin purkuprosessin/siivouksen aikana.
- Jotta tapahtuma menisi sujuvasti on varsinainen tapahtumapäivän vastuut, aikataulut ja yksityiskohdat sovittava hyvissä ajoin.

Tiedottaminen ja markkinointi:

- Kaikki viestintä ulospäin on tiedottamista ja markkinointia. Kuinka asiat välittyvät yleisölle vaikuttavat suoraan tapahtuman suosioon. Miksi ja kenelle tapahtuma järjes-

tetään, on hyvä pitää myös mielessä läpi tämän osa-alueen ja miettiä kuinka parhaiten tavoittaa tapahtuman kohderyhmän?

Muista huolehtia ainakin seuraavista tiedottamisen kanavista:

- Puolueen sivuille tapahtumailmoitus
- Lehdistö tiedote
- Lehti-ilmoitukset
- Julisteet, tapahtumailmoitukset ilmoitustauluille
- Sosiaalisen median ilmoitukset
- Menovinkit (ilmaispalstat)

PS-tapahtumassa paikan päällä toimiminen:

Jokainen julkinen esilläolo luo kuvaa myös puolueesta, ja ennen tapahtumaa tulee sopia yhteisistä toiminta- ja pelisäännöistä, sillä hyvin mietityn yhteisen ohjeistuksen pohjalta on kaikkien helppo toimia yhdessä ja se näkyy myös kävijöille tapahtuman sujuvuutena.

Asioita, joista on hyvä sopia etukäteen, voivat käsitellä esimerkiksi puheenaiheita (mitä ottaa esille ja miten äänestäjien kanssa). On tärkeää, että osaamme keskustella politiikan tiimoilta tapahtumissa erilaisten ihmisten kanssa sekä kysellä heidän tuntojaan ja kuunnella niitä. Lisäksi on hyvä sopia pukeutumisesta (yhteiset värit tms.), käytöstavoista, aikatauluksesta ja turvallisuusasioista.

Tapahtumat toteutetaan talkootyönä, joten on hyvä muistaa, että myös hyvän ryhmähengen luominen ja ylläpito on oikea perussuomalainen tapa toimia. Paikan päällä muistetaan siis olla ystävällisiä ja kunnioittaa kaikkia mukana olijoita sekä kävijöitä, vaikka mielipiteet eriaisivatkin. Tapahtumiemme tehtävä on nostaa esille perussuomalaista politiikantekoa ja jättää kaikille positiivinen muistikuva siitä.

Nyrkkisääntönä voidaankin ajatella, että jokaisessa perussuomalaisessa tapahtumassa ollaan sosiaalisia sekä mukana hyvällä asenteella. Tuntemme telttatietekin, olemme kiinnostuneita muista ihmisistä sekä osaamisen huomioida yhteisöämme ja ympäristöämme, ja antaa tarvittaessa jokaiselle ehdokkaalle "pelitilaa" tasapuolisesti.

Naapurikuntien yhdistysten tulee tehdä myös yhteistyötä ja mahdollisuuksiensa mukaisesti auttaa niitä yhdistyksiä, joissa puolueen jäsenmäärä on pieni osallistamalla yhteisiin tapahtumiin. Tämä takaa hyvää vaalimenestystä koko puolueelle.

Yhdistyksen tulee tukea kaikkia yhdistyksen listalla olevia ehdokkaita tasapuolisesti.

Jokaisen ehdokkaiden allekirjoittamassa ehdokassopimuksessa todetaan, että "Esiinnyn asiallisesti ja kunnioittavasti kaikkia kohtaan. Puolustan omaa puoluettamme ja sen arvoja, puolueemme ehdokkaita, puoluejohtoa ja muita toimijoitamme." Jos ehdokkaan toiminta julkisissa tapahtumissa ei täytä ehdokassopimuksen ehtoja, voi yhdistys harkita ehdokkuutta uudelleen.

TÄRPEJÄ VAALITILAISUUKSIIN

Tupaillat

Tupaillat ovat hyvä keino edistää perussuomalaista sanomaa niin vaalien aikaan kuin niiden välissä. Tupaillalla tarkoitetaan sisätiloissa pidettyä keskustelutilaisuutta, joka voi olla joko vapaamuotoisempi rupattelu ajankohtaisista kysymyksistä tai enemmän alustuksiin ja esitelmiin painottuva tilaisuus.

Juho Eerola,
3. varapuheenjohtaja

Tupailta on hyvä keino kouluttaa väkeä, hioa ajatuksia poliittisista kysymyksistä ja kuulla mitä ajatuksia kuntalaisilla on asioita. Vaalien alla tupailat ovat oiva foorumi kertoa puolueen kuntavaaliteemoista kuntalaisille ja saada niistä palautetta.

Puhumassa tilaisuuksissa voivat olla sekä vaaliehdokkaat, muut puolueen vaikuttajat kuin ulkopuoliset asiantuntijat. Kansanedustajat, puoluejohto sekä esimerkiksi Suomen Perustan asiantuntijat kiertävät mielellään aikataulujensa puitteissa kentän tilaisuuksissa.

Muut tilaisuudet

Niin vaalien alla kuin muulloinkin, on puolueväen hyvä osallistua erilaisiin yhteiskunnallisia teemoja käsitteleviin keskustelutilaisuuksiin ja seminaareihin. Niissä saa hyvää tietoa asioista ja lopussa on usein mahdollisuus esittää yleisökommentteja, jolloin on hyvä tilaisuus tuoda esiin myös perussuomalaisia äänenpainoja.

Vaalikeskustelut, joissa on mukana eri puolueiden panelistit, ovat myös oiva tilaisuus mennä joukolla paikalle kannustamaan omaa edustajaamme ja näyttää perussuomalaisen kansanliikkeen joukkovoimaa.

Puolueen kuntavaalikiertue

Perussuomalaiset toteuttavat kuntavaalien alla perinteisen valtakunnallisen vaalikiertueen, jonka aikataulutuksesta ja toteutuksesta tiedotetaan piirejä myöhemmin.

Valtakunnallisen PS-vaalikiertueen suunnittelu ja vastuiden jakaminen tehdään yhdessä paikallisten PS-toimijoiden kanssa, jolloin on hyvä muistaa ainakin seuraavat asiat: aikataulutus, budjetit, printti-ilmoitukset, logistiikka, turvallisuusasiat, viestintä ja markkinointi, resurssit jne.

Benchmarking tapahtumien kehittämisessä

Benchmarking ei ole vain kopiointia, vaan se on menetelmä, jonka avulla voidaan ottaa oppia muiden organisaatioiden tapahtumista ja kehittää sen avulla omia tapahtumia sekä tapahtumatoimintaa. Benchmarking tarkoittaa suomennettuna vertailukehittämistä tai vertaisarviointia.

Käytännössä benchmarking-menetelmä tarkoittaa uusien ideoiden, käytäntöjen ja toteutustapojen kehittämistä sekä niiden soveltamista omien tapahtumien suunnitteluun. Parhaiten tämä onnistuu käymällä erilaisissa toisten organisaatioiden tapahtumissa. Vertaisvierailuja voi tehdä esimerkiksi toisen paikallisyhdistyksen tapahtumiin mutta hyviä ideoita saattaa löytää myös muiden organisaatioiden tapahtumista ja eri toimialoilta. Oikeastaan vain mielikuvitus on rajana vertailukehittämisen soveltamisessa omien tapahtumien suunnittelussa.

KAMPANJOINTIA KALKKI-VIIVOILLE SAAKKA

Kuntavaaleissa äänestäjät aktivoituvat viimeisten viikkojen aikana. Ennakoäänestyksen alkuun kannattaa sijoittaa lehtiin mainoksia kaikista ehdokkaista, samoin vaalipäivälle. Näin äänestäjän on helppo tarkistaa ehdokkaansa numero päivän lehdestä.

Puolueellemme on tunnusomaista hyvä tulos varsinaisena äänestyspäivänä. Siksi on myöskin hyvin tärkeää kampanjoida ihan loppuun saakka!

Yhteenvetona:

1. Jokainen ehdokas liikkeelle.
2. Kaikki perussuomalaiset vaalityöhön.
3. Toimintaa vaalihuoneistojen sulkemiseen saakka.

Ville Tavio,
Eduskuntaryhmän
puheenjohtaja

Vaalien jälkeen

Välittömästi kuntavaalin tuloksen selvittyä alkavat tunnustelut puolueiden välillä luottamuspaikkojen jakamisesta. Paikallisyhdistyksen puheenjohtajan tulee ennakolta valmistautua seuraaviin asioihin:

- Palautetilaisuuden järjestämiseen yhdessä vaalipäällikön kanssa (ehdokkaat, yhdistyksen edustajat, vaaliorganisaatio, tukijat).
- Alustavat luonnokset erilaisista teknisistä vaaliliitoista tulee olla valmiina heti tuloksen selvittyä.

Muistilista:

- Mainosjulistaiden poistaminen.
- Äänestäjien kiittäminen (kotisivut, sosiaalinen media, lehti-ilmoitus).
- Yhdistyksen internet-sivujen päivittäminen.
- Valittujen valtuutettujen muistuttaminen vaalirahoitusilmoituksesta.
- Valtuustoryhmän perustamiskokouksen järjestäminen.
- Paikkajakoon liittyvät pohjatiedot (toimielinrakente, kuinka monta jäsentä kussakin lautakunnassa jne.) on hankittu ennakolta.

- Jakotaulukon (d'Hondt'in taulukko, liite 1) lukuohjeet annettu ja harjoiteltu taulukon käyttö (= neljällä valtuutetulla saa 7-jäseniseen lautakuntaan aina yhden paikan, kun valtuuston koko on 27).

- Vaalipäivän jälkeen tulee yhdistyksen pitää huoli siitä, että vaalijulisteet poistetaan telineistään mahdollisimman pian. Valittuja valtuutettuja ja varavaltuutettuja tulee muistuttaa vaalirahoitusilmoituksen tekemisestä ja kaikkia ehdokkaita mahdollisten ulkomainosten poistamisesta.

- Palautetilaisuuden järjestäminen.

VALTUUSTORYHMÄN MUODOSTAMINEN

Kuntavaalien jälkeen kunnassa olevan perussuomalaisten paikallisyhdistyksen puheenjohtaja kutsuu koolle ensimmäisen valtuustoryhmän kokouksen, jossa päätetään valtuustoryhmän muodostamisesta mallisääntöjemme mukaisesti.

Valtuustoryhmä tulee muodostaa mahdollisimman pian vaalin jälkeen.

Mikäli kunnassa, jossa on valittu perussuomalainen valtuutettu/valtuutettuja, ei ole paikallisyhdistystä, kutsuu piirin puheenjohtaja val-

tuustokauden ensimmäisen valtuustoryhmän kokouksen koolle. Edellä mainittu kokous on pidettävä ennen ensimmäistä kuntavaaleissa valitun uuden valtuuston kokousta.

Ensimmäisessä valtuustoryhmän kokouksessa valtuutettujen ja varavaltuutettujen on allekirjoitettava kirjallinen sitoumus valtuustoryhmään liittymisestä ja näiden sääntöjen noudattamisesta valtuustoryhmään kuulumisen edellytyksenä. Valtuustoryhmä ja kunnassa olevan perussuomalaisten paikallisyhdistyksen hallitus päättävät yhdessä kunnan luottamushenkilöiksi valittavista henkilöistä, joiden on lähtökohtaisesti oltava Perussuomalaiset rp:n jäseniä. Kunnan luottamushenkilöksi esitettävän henkilön on annettava ennen valintaa koskevan ehdotuksen tekemistä 11 §:ssä tarkoitettu sitoumus ja valtakirja luottamushenkilömaksusta.

Valtuustoryhmä päättää yhdessä perussuomalaisten paikallisyhdistyksen hallituksen kanssa vapaan harkintansa mukaan muun kuin perussuomalaisten ehdokaslistalta kuntavaaleissa valitun valtuutetun tai varavaltuutetun hyväksymisestä perussuomalaisten valtuustoryhmään. Hyväksymisen edellytyksenä on valtuutetun tai varavaltuutetun allekirjoittama kirjallinen sitoumus valtuustoryhmään liittymisestä ja näiden sääntöjen noudattamisesta sekä luottamushenkilömaksua koskevan sitoumuksen ja valtakirjan antaminen ja mahdollisen edellisen valtakirjan peruuttaminen.

Ensimmäisessä valtuuston kokouksessa ryhmä antaa ilmoituksen valtuustoryhmän muodostamisesta. Ilmoitus annetaan kirjallisena valtuuston puheenjohtajalle. Ilmoituksesta ilmenee ryhmän nimi ja se ketkä siihen kuuluvat. Yksikin valtuutettu voi muodostaa valtuustoryhmän. Tällöinkin kannattaa tehdä valtuustolle ilmoitus ryhmän muodostamisesta.

Esimerkki:

N:n (*kunnan nimi*) valtuustolle

Me allekirjoittaneet valtuutetut ja varavaltuutetut ilmoitamme muodostavamme perussuomalaisten N:n (*kunnan nimi*) valtuustoryhmän 1.6.2021 alkavalle valtuuston toimikaudelle.

N:ssä (*kunnan nimi*) xx. xx.2021

(*valtuuston kokouspäivä*)

Valtuutettujen ja varavaltuutettujen allekirjoitukset ja nimenselvennykset

Jokaisella puolueella on luonnollisesti pyrkimys saada omalle ryhmälleen mahdollisimman hyvä edustus kunnan eri toimielimiin. Useimmiten asiaa pyritään ratkomaan jo hyvissä ajoin ennen valtuustokauden alkamista eri poliittisten ryhmien kesken.

Edellisessä luvussa mainitussa, vaalien jälkeen pidettävässä valtuustoryhmän perustamiskokouksessa kannattaa nimetä henkilöt, jotka edustavat perussuomalaisia poliittisten ryhmien välisissä neuvotteluissa. Kokouksessa myös kartoitetaan, mitä luottamuspaikkoja tavoitellaan. Samalla voidaan myös ohjeistaa, miten neuvotellaan muiden ryhmien kanssa luottamuspaikkojen jaosta ja mahdollisesta teknisestä vaaliliitosta.

On suositeltavaa, että luottamuspaikkaneuvotteluissa on mukana edustaja sekä paikallisyhdistyksestä että valtuustoryhmästä, esimerkiksi paikallisyhdistyksen puheenjohtaja ja valtuustoryhmän puheenjohtaja. Sanomattakin on selvää, että neuvottelijoilta edellytetään keskustelutaitoa ja pitkäjänteisyyttä. Omien toivomusten pitää olla realistisia ja ne pitää osata perustella hyvin.

TEKNINEN VAALIILITTO

Luottamuspaikkojen jako suoritetaan useimmiten valtuustoryhmien voimasuhteiden mukaan eli suhteessa valtuutettujen lukumäärään. Poikkeuksena tästä on vaalitoimituksiin liittyvät lautakunnat (kuten keskusvaalilautakunta), joihin pyritään asettamaan jäsenet mahdollisuuksien mukaan kaikista ehdokkaita asettaneista ryhmistä.

Ryhmät voivat halutessaan muodostaa keskenään ns. teknisiä vaaliliittoja. Tällä tavoin oman ryhmän "painoarvoa" voi nostaa esimerkiksi siltä varalta, että luottamuspaikkojen jaosta ei päästä kaikkien ryhmien kesken neuvottelemalla yhteisymmärrykseen (eli valtuuston kokouksessa on tarvetta järjestää suhteellinen vaali).

On tärkeää muistaa, että tekninen vaaliliitto ei sido ryhmiä ideologisesti, vaan on ainoastaan "työkalu" suhteellisten vaalien varalle. Teknistä vaaliliitosta kannattaa aina sopia kirjallisesti.

Laura Huhtasaari,
MEP

Ossi Sandvik,
Järjestöjohtaja

YLIKUNNALLISET LUOTTAMUSPAIKAT

Kuntavaalien tuloksen perusteella valitaan luottamushenkilöitä myös sellaisiin toimielimiin, joissa edustajia on useammasta kunnasta tai jopa koko maakunnan alueelta. Ylikunnallisia luottamuspaikkoja voi olla esimerkiksi sote-asioihin, koulutukseen ja infrastruktuuriin ylläpitoon liittyvissä yhtiöissä tai kuntayhtymissä.

Esimerkkeinä ylikunnallisista luottamuselimitystä voidaan mainita myös sairaanhoitopiirit ja maakuntavaltuustot/-hallitukset. Tätä opasta laadittaessa suunnitellaan myös uudistuksia sosiaali- ja terveysasioiden sekä maakuntatason hallintoon.

Ylikunnallisia paikkoja täytettäessä pyritään mahdollisimman hyvin huomioimaan alueellinen tasapuolisuus ja tasa-arvokiintiöt. Piirijärjestön valitsevat edustajat käyvät ylikunnallisia luottamuspaikkoja koskevat neuvottelut. Paikallisyhdistys voi tietenkin esittää piirijärjestölle toivomuksia ylikunnallisista luottamuspaikoista ja niihin asetettavista henkilöistä.

Jokaisen ylikunnalliseen luottamustehtävään valitun täytyy erikseen antaa valtakirja luottamushenkilömaksupidätyksestä. Ylikunnallisten luottamuspaikkojen puoluevero tilitetään piirijärjestölle piirijärjestön päättämän prosentin mukaisesti.

UUDEN VALTUUSTOKAUDEN ALOITTAMINEN

Valtuustoryhmän, varsinkin jos mukana on uusia valtuutettuja, kannattaa perehtyä oman kuntansa valtuuston työjärjestykseen hyvissä ajoin ennen ensimmäistä valtuuston kokousta.

Pitää myös varautua tilanteeseen, jossa omassa ryhmässä on iältään vanhin valtuutettu, joka avaa valtuustokauden ensimmäisen kokouksen.

Myös kunnan hallintosääntöön kannattaa hyvissä ajoin perehtyä. Hallintosäännössä kuvataan kunnan toimielimien päätöksentekomenettelyt ja toimivaltuudet.

Ensimmäisessä valtuuston kokouksessa päätetään merkittävistä luottamushenkilöpaikoista alkavalle valtuustokaudelle, kuten:

- Valtuuston puheenjohtajisto.
- Kunnanhallitus/kaupunginhallitus varajäsenineen sekä sen puheenjohtajisto.
- Lautakuntien jäsenet varajäsenineen sekä niiden puheenjohtajistot.
- Kunnan edustajat sellaisiin ylikunnallisiin toimielimiin, joiden kokoonpano kuuluu valtuuston päätäntävaltaan.

Ryhmien välisten luottamuspaikkaneuvottelujen ja mahdollisten teknisten vaaliliittojen onnistuminen on siis erittäin tärkeää, jotta perussuomalaiset saisi hyvän edustuksen eri toimielimiin.

Uusia henkilövalintoja voidaan tehdä myös kesken valtuustokautta. Valtuuston työjärjestyksessä voi esimerkiksi olla määrätty, että valtuuston puheenjohtajisto ja kunnanhallitus/kaupunginhallitus valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Suhteellisten vaalien taulukko

Tämä taulukko kuvaa puolueen tai – sen ollessa vaaliliitossa – vaaliliiton saamiin ääniin jakaantumista ehdokkaiden kesken. Toiseksi eniten ääniä saanut liiton ehdokas (1.) saa vertausluvukseen liiton saamia ääniä vastaavan luvun. Toiseksi eniten ääniä saanut (2.) saa vertausluvukseen puolet liiton äänimäärästä, kolmas (3.) kolmasosan, jne.

Liite 1

Puolueen saamat äänet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1	1,00												
2	2,00	1,00	0,67	0,50	0,40	0,33	0,29	0,25					
3	3,00	1,50	1,00	0,75	0,60	0,50	0,43	0,38	0,33	0,30	0,27		
4	4,00	2,00	1,33	1,00	0,80	0,67	0,57	0,50	0,44	0,40	0,36	0,33	
5	5,00	2,50	1,67	1,25	1,00	0,83	0,71	0,63	0,56	0,50	0,45	0,42	0,38
6	6,00	3,00	2,00	1,50	1,20	1,00	0,86	0,75	0,67	0,60	0,55	0,50	0,46
7	7,00	3,50	2,33	1,75	1,40	1,17	1,00	0,88	0,78	0,70	0,64	0,58	0,54
8	8,00	4,00	2,67	2,00	1,60	1,33	1,14	1,00	0,89	0,80	0,73	0,67	0,62
9	9,00	4,50	3,00	2,25	1,80	1,50	1,29	1,13	1,00	0,90	0,82	0,75	0,69
10	10,00	5,00	3,33	2,50	2,00	1,67	1,43	1,25	1,11	1,00	0,91	0,83	0,77
11	11,00	5,50	3,67	2,75	2,20	1,83	1,57	1,38	1,22	1,10	1,00	0,92	0,85
12	12,00	6,00	4,00	3,00	2,40	2,00	1,71	1,50	1,33	1,20	1,09	1,00	0,92
13	13,00	6,50	4,33	3,25	2,60	2,17	1,86	1,63	1,44	1,30	1,18	1,08	1,00
14	14,00	7,00	4,67	3,50	2,80	2,33	2,00	1,75	1,56	1,40	1,27	1,17	1,08
15	15,00	7,50	5,00	3,75	3,00	2,50	2,14	1,88	1,67	1,50	1,36	1,25	1,15
16	16,00	8,00	5,33	4,00	3,20	2,67	2,29	2,00	1,78	1,60	1,45	1,33	1,23
17	17,00	8,50	5,67	4,25	3,40	2,83	2,43	2,13	1,89	1,70	1,55	1,42	1,31
18	18,00	9,00	6,00	4,50	3,60	3,00	2,57	2,25	2,00	1,80	1,64	1,50	1,38
19	19,00	9,50	6,33	4,75	3,80	3,17	2,71	2,38	2,11	1,90	1,73	1,58	1,46
20	20,00	10,00	6,67	5,00	4,00	3,33	2,86	2,50	2,22	2,00	1,82	1,67	1,54
21	21,00	10,50	7,00	5,25	4,20	3,50	3,00	2,63	2,33	2,10	1,91	1,75	1,62
22	22,00	11,00	7,33	5,50	4,40	3,67	3,14	2,75	2,44	2,20	2,00	1,83	1,69
23	23,00	11,50	7,67	5,75	4,60	3,83	3,29	2,88	2,56	2,30	2,09	1,92	1,77
24	24,00	12,00	8,00	6,00	4,80	4,00	3,43	3,00	2,67	2,40	2,18	2,00	1,85
25	25,00	12,50	8,33	6,25	5,00	4,17	3,57	3,13	2,78	2,50	2,27	2,08	1,92
26	26,00	13,00	8,67	6,50	5,20	4,33	3,71	3,25	2,89	2,60	2,36	2,17	2,00
27	27,00	13,50	9,00	6,75	5,40	4,50	3,86	3,38	3,00	2,70	2,45	2,25	2,08
28	28,00	14,00	9,33	7,00	5,60	4,67	4,00	3,50	3,11	2,80	2,55	2,33	2,15
29	29,00	14,50	9,67	7,25	5,80	4,83	4,14	3,63	3,22	2,90	2,64	2,42	2,23

Luottamuspaikkojen minimimäärät

Seuraavaan taulukkoon on merkitty se valtuutettujen minimimäärä, jolle kuuluu vähintään yksi paikka luottamuselimessä. Sama periaate toimii myös, mikäli valtuustossa joudutaan käymään suhteellinen vaali luottamuspaikkojen jaosta. Esimerkiksi 35 hengen valtuustossa saa 9-jäseniseen lautakuntaan neljällä valtuutetulla aina yhden paikan.

Voit myös laskea kuinka monta valtuutettua tarvitaan yhtä toimielinpaikkaa kohden laskukaavalla: toimielimen koko kertaa valtuustoryhmämme koko jaettuna valtuuston koolla.

Liite 2

VALITTAVAN LAUTAKUNNAN JÄSENTEN LUKUMÄÄRÄ	VALTUUSTON JÄSENTEN LUKUMÄÄRÄ							
	17	21	27	35	43	51	59	67
5jäsentä	3	4	5	6	8	9	10	12
6jäsentä	3	3	4	5	7	8	9	10
7jäsentä	3	3	4	5	6	7	8	9
8jäsentä	2	3	3	4	5	6	7	8
9jäsentä	2	3	3	4	5	6	6	7
10jäsentä	2	2	3	4	4	5	6	7
11jäsentä	2	2	3	3	4	5	5	6
12jäsentä	2	2	3	3	4	4	5	6
13jäsentä	2	2	2	3	4	4	5	5
14jäsentä	2	2	2	3	3	4	4	5
15jäsentä	2	2	2	3	3	3	4	5

Jäsenyyteen liittyvät kysymykset

Jäsenpalvelu
jasenasiat@perussuomalaiset.fi
040 631 7099

Vaalityökaluun liittyvät kysymykset

Jaana Vesterinen-Prähky • Projektisuunnittelija
tuki@perussuomalaiset.fi
040 661 6919

Kunnallinen päätöksenteko

Heimo Konttinen • Kuntasihtööri
heimo.konttinen@perussuomalaiset.fi
040 631 3440

Puolueen vaalikiertueeseen liittyvät kysymykset

Sirje Mänd • Toimistosihtööri
sirje.mand@perussuomalaiset.fi
040 573 0160

Yleiset vaaleihin liittyvät asiat

Kirsi Kallio • Projektisihtööri
kuntavaalit@perussuomalaiset.fi
040 194 6454

Yleistä vaaleista

Ossi Sandvik • Järjestöjohtaja
ossi.sandvik@perussuomalaiset.fi
0207 430 806

Simo Grönroos • Puoluesihtööri
simo.gronroos@perussuomalaiset.fi
040 6649017

